

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Umira Evropa?

Evropa in Evropejci boleajo na težki bolezni. Duševna in telesna bol jih stiska in le prečesto se zazdi, kot bi se zamajala tla pod njimi. Premnogi so, ki so izgubili vsako upanje na rešitev in ki zato ne verujejo več v čas in svet. Temo in kri še vidijo pred seboj, pa se udajajo svetobolju in obupu.

Premalo imamo pred očmi vzrok, ki je dovedel mali kontinent do strašnega malodušja. Bili so tod časi, ko se je na evropskem severu in jugu, vzhodu in zahodu živelo lepo in prijetno, ko so ljudstva poznala več zaupanja in manj sovraštva, več ljubezni in manj sebičnosti. To je bilo tedaj, ko so se povsod naokrog gradili veličastni božji domovi in je v težkih dneh vanj romal rod prosit uteh in pomoči. To je bilo, ko je še veljala božja zapoved v osebnem in javnem življenju in je bil osramočen, kdor je se drznil govoriti besede brezboštva in bogoskrunstva. To je bilo tedaj, ko je vladala sloga med posvetno in cerkveno oblastjo in ko so narodi še znali združevati svoj telesni blagor s srečo svojih duš.

Prišli pa so časi, ko je v Evropi izginila ta vera in to zaupanje. Tedaj, ko se je začel med evropskimi rodovi širiti krik francoskih jakobincev-revolucionarjev po svobodi in je Evropa postala plen svobodomiselstva, radikalizma in revolucionarstva. Tedaj se je zahotelo Evropi, da zavladava svetu s silo in močjo in da vrže celo Njega razoltarja in nanj postavi sebe. Po svetu je tedaj šel glas o velikanskem napredku evropske znanosti in umetnosti, kulture in civilizacije. V svoji ošabnosti se je začela Evropa zoperstavljati božjim zakonom življenja in je končala tako, da je poteptala tudi osnovna človeška prava. Njen mali človek se je tedaj znašel pred lakotjo in bedo, njeni mali narodi so tedaj zaječali pod nasiljem in pestjo močnejšega in brezobzirnejšega. Znanost evropska si je hotela prilastiti nezmotljivost Cerkve, posvetna oblast je skušala proglasiti sebe kot edino in izključno vodnico v vseh vprašanih človeškega življenja. Tedaj so vstali temni možji in začeli svetu pridigati o človečanstvu in človečanski kulturi, ljudstva pa so se hkrati znašla v bratomornem klanju. Pravica se je umaknila sili močnejšega, najmočnejši iz množice pa so se znašli v tajnih družbah, da od tam usilijo narodom svoje človečanske ideale. Ideali modernega dvajsetega stoletja: človečanske pravice brez človečanskih dolžnosti, človečanske pravice brez božjih pravic.

Tu smo danes. Kdor pozna in se oklepa le kritične naše dobe, besed o svobodi poedinca, stanu, naroda in človeštva, ta je lahko in mora biti črnogled, ker ni več nikake rešitve za njegovo miselnost. Stara Evropa, ki je pridigala o svobodi mišljenja in dejanja, propada, liberalna, socialistična in nacionalistična Evropa je v zatonu.

Velikanski krik je šel po svetu, ko je Cerkev proglasila nezmotljivost svojega poglavarja. Tedaj so se dvignili „preroki“ in „voditelji“, ki so napovedovali konec papeštva in Cerkve. Najdrznejši od njih so imenovali papeža Pija XI., ki je to versko resnico razglasil kot dogmo, za zadnjega cerkvenega poglavarja. Čudno! Skala sv. Petra stoji danes trdnje kot sploh kedaj, pokopana in pozabljena pa je že danes nekoči toli hvalisana posvetna modrost in znanost. Brezboštvo, novo poganstvo, plemenske vere ostajajo le še kot zadnji ostanki zahajajoče duševne blodnje.

V ljudstvih veje nov duh. Kateri prorokujejo propast Evrope in vidijo strahove od desne in leve, iz vzhoda in zahoda, ti prorokujejo laž, če mislijo, da pride svetu rešitev od drugod, kot iz Evrope. Ja, lahko se zgodi, da se bo nova Evropa skrivala še v katakombah in se tod krepila v molitvi in žrtvi, vendar bo tudi to trpljenje le pre-

hodno dotlej, da zasije vsej Evropi in po njej vsemu svetu lepša doba v znamenju križa in krščanske kulture.

Močna mora biti danes naša vera v lepšo bodočnost, če jo hočemo pričakati tudi mi. Potem je predvsem nujno, da sami sodelujemo na njej, na obnovi krščanske Evrope. Treba je življenskih sokov našim družinam, ki hirajo v duševni izčrpa-

nosti. Stan in narod nam morata spet postati moralni vrednoti. Spet se moramo z veseljem okleniti poklica, stanu, iz katerega živimo in služimo. In spet se moramo z vso ljubeznijo svoje duše okleniti naroda in iz njega črpati kulturne in moralne dobrine. Najprej in najbolj pa moramo najti pot nazaj h prvim življenskim virom. Tako bo še iz nas rastle — nova Evropa. Nh.

Svetli žarki v temnih dneh.

Praga in Ljubljana sta stali v minulih dneh v znamenju katoliškega preporoda. Do 400.000 ljudstva šestih narodov Čehoslovaške je posamič in skupno manifestiralo za moč in edinstvo vesoljne Cerkve. V istih dneh je priredila katoliška Jugoslavija v Ljubljani svoj 2. evharistični kongres, katerega veličastni potek v naslednjem kratko podajamo.

Težko je z besedami opisati krasoto in globino zadnjih junijskih dni v beli Ljubljani. „Dnevi, kakoršnih še ni doživela zgodovina slovenske domovine...“, se je o njih izjavil prevzv. knezoškof dr. Rožman. Praznično oblečena Ljubljana je sprejela nad 100.000 posetnikov, ki so došli iz vseh krajev katoliške Jugoslavije in še od drugod s slovenske zemlje. V sprevedu 20 okrašenih avtomobilov so vozili skozi gorenske vasi milostno podobo Marije Pomagaj z Brezij, ob vsej dolgi progji se je zgrinjalo ljudstvo in obsipalo podobo s cvetjem, na oknih so gorele sveče, z hiš plapolale zastave. Enako triumfalna je bila pot papeževega odposlanca poljskega kardinala Hlonda od Št. Ilja na severni jugoslovanski meji pa do Ljubljane. Slovensko ljudstvo je povsod pokazalo, da se zaveda časti, ki mu je bila izkazana, da je prvič v njegovi zgodovini dospel v njegovo sredo zastopnik poglavarja vesoljne Cerkve. Ko je visoki gost stopil na jugoslovanska tla, so ga pozdravili ban Dravske banovine dr. Puc in člani pripravljalnega odbora. Vse povsod je kardinal ozdravljaval v slovenščini.

Po slovesni otvoritvi v stolnici se je vršilo veličastno evharistično slavje na velikem ljubljanskem Stadionu. Do 30.000 slovenskih otrok se je

udeležilo sv. daritve, katero je daroval kardinal-legat. Sledila so nato številna stanovska zborovanja, od katerih omenimo predvsem zborovanje slovenskih akademikov v okrašeni univerzi, katere balkon je dičil visok srebrni križ. Zbrane je med drugimi nagovoril sivolasi nadškof dr. Jeglič z besedami: „Ta dan mi je v največje veselje in poročstvo, da bo nova slovenska mladina, ki je našla v veri tako tesno vez s svojim narodom, znamenje lepše slovenske bodočnosti.“ Slavnostnega zborovanja na Stadionu se je udeležilo ogromno število ljudstva, nadškof in 18 škofov, zastopnika vlade notranji minister dr. Anton Korošec in minister dr. Vrbanič, ban, zastopniki narodne skupščine i. dr. Papežev legat je v slovenskem jeziku govoril o veličini evharistične misli in zaključil, „naj bi ta zgodovinski kongres priklical nad poedince in družine, nad zasebno in javno življenje in nad vso ljubljeno domovino novo življenje“. — V okvirju kongresnih svečanosti naj še omenimo veliki koncert Pevske zveze, ki ga je izvajalo nad 2300 pevcev in pevki iz vse Slovenije. Oficielni del kongresa je zaključila slovesna procesija udeležencev skozi Ljubljano na Stadion.

O utisih izza ljubljanskega kongresa se je izjavil kardinal-legat Hlond sledeče: „Da se je slovenski narod v tako ogromnem številu odzval povabilu v Ljubljano, je dokaz, kako je slovensko ljudstvo ukoreninjeno v svoji veri in kako vztrajna in požrtvovalna je njegova ljubezen do vsega, kar je podedovalo lepega in dobrega od svojih očetov.“

Obletnica dr. Dollfusove smrti, 25. julij, se bo obhajala po vsej državi. Na predvečer bo domovinska fronta po vsej državi nabila plakate s sliko rajnega kanclerja, razobesile se bodo žalne zastave, v radiu pa bo govoril generalni tajnik fronte polk. Adam. Naslednji dan dopoldne bo v vseh deželnih mestih maša zadušnica. Popoldne od 15.20 ure do 15.22 ure je v vsej državi dvaminutni odmor, železnice, tovarne i. dr. ustavijo v tem času svoje obrate. Zvonovi bodo spominjali na žalostni dogodek lanskega leta. Zvečer bo radio prenašal govora kanclerja dr. Schuschnigga in kneza Štarhemberga z Dunaja.

Iz naše države. Nova odredba, zadevajoča ureditev pomožnih čet, prepušča vladi odločitev, katere oborožene formacije pripadajo novi organizaciji pomožnih čet. Nove oborožene formacije se ne smejo več ustanavljati, obstoječe, ki ne pripadajo novi organizaciji, se razpustijo. Pomožne čete obstojajo iz moštva v službi, ki sprejema dnevnic 50 g in prehrano, ter iz rezervnega moštva. — Izšel je vladni odlok, glasom katerega je dovoljeno izpotovanje v države, ki imajo v Avstriji predpisan vizum, le na podlagi posebnega dovoljenja politične oblasti. Velja torej tudi za izpotovanje v Jugoslavijo.

Nova jugoslovanska vlada. V naslednjem po-pravljamo netočnost zadnjega našega poročila: novi ministrski predsednik je dosedanji finančni minister dr. Stojadinovič, ki vodi hkrati zunanje ministrstvo, notranji minister je dr. Anton Korošec, prometni minister dr. Spaho in kmetijski minister dr. Stankovič. V novi vladi so poleg Srbov trije Hrvati in eden Slovenec. — Takoj prve dni je notranji minister odredil razveljavljenje vseh sodb policijske oblasti, izrečenih v dobi volitev. S tem odlokom je bilo izpuščenih v svobodo do 1000 oseb. — Novo vlado je narod sprejel z notranjim zadoščenjem. Pričakujejo, da bo našla večino tudi v narodni skuščini. Do jeseni pripravi nov volilni zakon.

Konferenca Male zveze se vrši predvidoma v jeseni. Notranje-politični preokret v Jugoslaviji je bil vzrok preložitve. Pričakovati je in bo to bržkone potrdila tudi izjava nove jugoslovanske vlade, da bo Jugoslavija tudi v bodoče ostala zvesta dosedanjim zunanje-političnim smernicam. V kratkem se sestanejo dr. Beneš, Titulescu in novi jugoslovanski ministrski predsednik Stojadinovič h prvemu pogovoru.

Roosevelt je napovedal boj bogatinom. Ameriški senat je sprejel zakonski načrt o socialnem zavarovanju. Brezposelni in dela nezmožni de-

lavci nad 65 let bodo po tem načrtu sprejemali po 3 dolarjev na teden. Glavne točke novega zakona urejujejo starostno mesečno zavarovalnino za delanezmožne in brezposelne nad 65 let, nadalje zavarovalnino za še dela zmožne in nastavljene delavce in nameščence nad 65 let stare in končno zavarovanje brezposelnih brez razlike starosti. V posebnem bo država skrbela za otroke-sirote in pohablence. — Roosevelt je torej kljub porazu glede svoje gospodarske politike, h kateri mu je senat izrekel nezaupnico, ostal še zanaprej odločen in nadaljuje boj proti velikemu kapitalu.

Obup sedanje dobe v številkah. Dunajska „Reichspost“ prinaša statistiko samoumorov, ki se v vseh državah vedno bolj množijo. Na 100.000 prebivalcev je prišlo lani v Italiji 11 samoumorov, v Franciji 20, v Nemčiji 29, na Čehoslovaškem 30, na Madžarskem 35 in v naši državi 44. Samo na Dunaju je na leto 1150 samoumorov in nad 2000 samomorilnih poizkusov. List razmišlja tudi v vzrokih te strašne bolezni in prihaja do zaključka, da je na eni strani gospodarska stiska tista, ki potiska ljudem saomomorilno orodje v roke, na drugi strani pa povzročča saomomore materialistična vzgoja, ki jo je zagrešila prejšnja in sedanja generacija. Ljudje ne trpe samo na gospodarski stiski, ampak duševna stiska je še mnogo hujša. Ljudje ne najdejo izhoda iz notranjih nesoglasij, ker jim vzgoja v tem pogledu ni nudila ničesar, in segajo po samomorilnih sredstvih, samo da beže iz duševnih razprtij, katerim ne vedo leka. List poziva vse vlade, naj posvetijo mladini vso pozornost, da ne obtiči v nizkih idealih in da ne vstane rod, ki ne bo hotel živeti. List opozarja še na potrebo, da je treba mladini zaposlitve, četudi bi starejši rod pri tem tvegala žrtve. Brezdelje in brezupni pogledi v bodočnost zatirajo v mladini vsak notranji polet in vsako vero v lepoto ideala.

Pismo v juliju.

Kmetje se pritožujejo, da jim divjačina na polju napravlja ogromno škodo; lovska postava je v kvar kmetu in v zabavo mestnim gospodom. Ovce, koze, svinje, psi in mačke, se oznani, morajo biti doma in ne smejo letati po polju in gozdu, zajci in srne, ki napravljajo škodo, pa smejo prosto okrog letati. Raznim samotnim kmetom, katerih njive so obdane od gozda ali se nahajajo v njegovi bližini, se sploh ne izplača sejati, ker zverjad vse požre, še predno kmet more spraviti pridelek domov. Svoj čas je nekdo na dolgo in široko dokazoval, kakšne neprecenljive vrednosti kot prehranjevalni činitelj je divjačina, da popase v gozdu travo, ki sicer prez koristi ovne. Menimo, da zajcem in srnam bolj teknejo sočne rastline fižola, žita in ajde kot pa trda gozdna trava. In če se mačka pokaže na njivi loveč miši in jo

lovec zapazi, jo bo takoj ustrelil. Bo li potem lovec lovil miši?

V drugi polovici prejšnjega stoletja so lastniki veleposestev in plemenitaši kupovali kmečka posestva in jih izpreminjali v gozdove in lovišča, rodove pa, ki so stoletja živeli na njih, so pogнали po svetu med proletarce. Revež je bil kmet, če je njegovo posestvo mejilo na gospodovo — bil je takorekoč obsojen na smrt. Ako je stopila kmetova svinja, ovca ali kokoš na veleposestnikov svet, je gospod takoj tožil; kmet pa je bil popolnoma brez moči, če je umetno gojena in razmnožena zverjad uničevala poljske sadeže. Z raznimi šikanami in z namenom, da bi mu otežkočil obstanek, je gospod marsikod tako dolgo pritiskal na kmeta, da mu je ta slednjič sit večnih pravnih in obupan posestvo prodal. Za tem je prišel na vrsto drugi in tretji, nazadnje vsi in veleposestnik je zaokrožil svoj svet. Tako je n. pr. poznani kraj, kjer se je svojčas nahajala hribovska vas, obstoječa iz 6 do 7 hiš, Rodove. Dolgo je ondi živelo in delalo 40 do 50 ljudi. Veleposestnik jim je življenje kmalu onemogočil, ljudje so se porazgubili po svetu, 7 družin je bilo izgubljenih za kmečki stan in slovenski narod.

Ta razkrajajoči proces se nadaljuje še dandanes le s tem razločkom, da na mesto obubožanega in zadolženega plemstva kupujejo gorske kmetije bogati advokati, doktorji in notarji. Naše planine so bile svoj čas nad 1200 m visoko še naseljene. Gorski kmet, nekoč bogat in ponosen, je vladal kot majhen kralj na svojem obširnem posestvu. Starinski dom se je v svoji obširnosti, obdan od gospodarskih poslopij, dvigal kakor prestolnica, okrog pa so se razprostirale njive, travniki, pašniki in gozd. Mnogoštevilne družine so redile v prejšnjih boljših časih taka gorska posestva in po 10 poslov si je služilo kruh. In dandanes najde ondi turist vse zapuščeno in razpadlo, kvečjemu da je na nekdanjem posestvu še „Zuhuba“, kjer v poletju pase pastir živino iz doline. Kjer so se nekoč nahajale njive in travniki, ondi je sedaj nasajen les, povsod pa umetna lovišča, ograjena z visokim plotom. Le tu in tam samotari še osamljen kmet, a nekdanjega ponosa v njem ni več, tudi on ne bo dolgo mogel obstati, potrta ga bo svetovna kriza, umakniti se bo moral močnejšemu.

Pisatelju teh vrstic so znane do 1000 m visoko ležeče vasi in posestva, katera vsa od kraja tičijo v dolgovih, deloma vsled lahkomišljenosti gospodarjev samih, pa tudi po posledicah svetovne krize. Kmetije ena za drugo prihajajo v roke mestnih kapitalistov, ki deloma pustijo prejšnje lastnike kot najemnike na njihovih domovih ali pa jih poženejo po svetu in tako umetno množijo brezposelnost in proletarijat.

Priden človek še vedno lahko dobi delo. Po-

znamo ljudi, katerim dela nikdar ne zmanjka in ti ne potrebujejo brezposelne podpore. „Še nikoli nisem bil brezposeln,“ je dejal eden. Za pridnega hlapca se kmetje spopadejo, a leni ne ostane dolgo na enem kraju. Dela bi bilo dovolj pri kmetu in mojstru, oba pa se bojita bolniške blagajne in zato se omejujeta do skrajnosti tudi pri poslih.

Še nekaj naj omenim v tem pismu. Krščanski družboslovci poudarjajo današnji žalostni pojav padanja rojstev. Katoliški listi in revije navajajo tozadevne statistike, povdarja se krščanski značaj zakonov. Ugotavljajo, da je padanje rojstev ne samo mestni, marveč tudi podeželski pojav. Vedno bolj se širi beg pred otrokom. Temu je nedvomno vzrok svetovna kriza. V še večji meri pa podpira padanje rojstev prodaja sredstev, ki preprečujejo rojstvo. V krščanski državi bi morala biti taka prodaja prepovedana. Res se je lani pisalo, da bodo taka sredstva prodajale samo lekarne, ostalo pa je samo pri besedi. Ne samo v glavnem mestu, v vsakem mestecu in trgu že se dobijo taka sredstva. Kričeča reklama mora vsakega opozoriti nanje. Ljudje z dežele prihajajo ob nedeljah v mesta in marsikaterega premoti kričeča reklama. To pospešuje nemoralno mladih ljudi na deželi in bije krščanskemu značaju države v obraz. Ako se že prodaja takih sredstev ne da prepovedati, pa naj se vsaj tako obdavči, kolikor pač je treba plačevati za nezakonskim otrokom, in tudi tovrstna reklama naj se strožje obdavči. K. f.

DOMAČE NOVICE

Mati-kmetica nam piše: Cenjeno uredništvo! Z zanimanjem prebiram v prostih uricah naše glasilo in se veselim vsega, kar nam ve poročati poučljivega in razveseljivega. Ne morem si kaj, da bi Vam prikrla, s kolikim notranjim zadoščenjem da prebiram podlistek „Na Poljani“ iz peresa našega Meška. Pazno in z rastočim zanimanjem zasledujem zgodovino Trate in Poljane — našega slovenskega doma in slovenske vasi — in vedno spet najdem nebroj lepih vzgojnih misli, ki bogatijo mene in mojo družino. Četudi dolga, je ta povest resnično zanimiva, ker slika naše življenje, kot je. Marija T., Dole pri B.

Praznik mladih duš. (Bilčovs.) Na praznik sv. Trojice se je vršila v naši župniji slovesnost prvega sv. obhajila. 34 otrok, 17 fantov in 17 deklet, je stopalo v procesiji med zvonjenjem z zastavo v farno cerkev, da tam pristopi prvič k angelski mizi in sprejme v svoje srce svojega Gospoda. Mnogo srečnih starišev je gledalo z ljubeznijo in spoštovanjem svoje malčke, katerim je sijalo sveto veselje z obrazov. Če kdaj, prav tokrat pridejo do veljave besede sv. pisma: Kako lep je čisti rod v svoji slavi, pri Bogu in ljudeh v časti! Med sv.

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(36. nadaljevanje.)

Ko se je vračal duhovnik gor po cesti, je stopal počasi in zamišljeno, kakor vsakokrat, ko je gledal ravnokar z začudenim, a vendar mirnim in nemim očesom razgrnjene pred seboj vse globočine človeškega srca z vsem svetim in grešnim v njem, in je prevzel vse veliko breme tuje trpeče duše nase. A oko je zrlo mehko in milo, kakor je zrlo pač oko velikega božjega Nazarejca, ko je govoril: „Žena, mnogo ti bo odpuščeno, ker si mnogo ljubila.“

V sobi pa je ležala bolnica z mirom in z vdanostjo v srcu.

V srce materino, v ljubečo dušo njeno je izlila včeraj del velike svoje bolesti, ko je plakala gorko na njenem srcu. Ker ni mogla nositi več moreče boli, ki je privrela ob obupnem, neskončno ljubezen razodevajočem vzkliku materinem na dan liki mogočno narasel gorski potok, ko predre skalnato steno in zahrumi navzdol in se razlije na široko čez vso dolino. Ihtela je tudi mati, a se je smehljala med solzami. Ker resnično, greh, iz ljubezni storjen, bo odpuščen tisočkrat.

„Ne jokaj, dete, saj si pri meni! — Glej, vse je pozabljeno, vse odpuščeno. Draga si mi kakor nikoli poprej!“

Vso ostalo bolest in breme je vzel duši danes spovednik...

Dva tedna pozneje je slonel solnčnega popoldne

župnik Bezjak ob oknu in je molil dnevnice. Tedaj je videl prihajati gor po cesti kovačico. Začudil se je, kako lahak in prožen je bil danes hod starkin, kako pokoncu je stopala sicer vedno sključena.

Vstopila je v cerkev. Zaprla so se vrata za njo. A župnik je videl, kako drsa po golih kolenih od vrat do oltarja Matere božje — videl je, ker je bila njegova duša z njo in ob nji. Gledal jo je razprostrto pred oltarjem, s čelom se dotikajočo hladnih tal. Ker prejela je milost, večjo, nego je je bila vredna po lastni sodbi. In slišal je njeno molitev, ne govorjeno z besedami, zakaj neskončna radost nima besed kakor ne neizmerna žalost. Slišal je molitev, kipečo kakor bogat živi vir iz vzradoščenega, hvaležnega srca — ker njegova duša je molila z njo.

Dolgo je slonel župnik ob oknu, da so se odprla spet vrata, in je stopila starica iz cerkve. Tedaj se je zavzel še bolj, ker glej, svetilo se ji je lice, in sevale so ji oči kakor deklici-angelčku, ki se vrača, nevestica Kristusova, od prvega svetega obhajila.

Ta dan dopoldne je vstala Minka iz bolniške postelje...

III.

Kjer kosi nesreča, kosi na široko. Nenadoma podre dostikrat tudi one, ki so se čutili najvarnejše in so stali ponosno in bahato v zavesti svoje moči.

Ko je odhajala nesreča s pogorišča hiše Dolinarjeve, je postala za hip sredi ceste in se je ozrla s premišljajočim, zlokobnim pogledom preko na Trato. Hip — in že je stopala dalje svojo pot; a jasno si je vtisnila v spomin dolino, da je ne pozabi in jo obiše ob priliki spet.

Zaveli so jesenski vetrovi. Listje lipe in topolov pred Trato je rumenelo in je polagoma odpadalo. Močnejše in močnejše je besnela burja, nevkročeno, razposajeno dete zlovoljne jeseni. Ječala je prastara lipa, šibili so se topoli in so priklanjali vrhove, a so vstajali spet ponosni pokoncu, kljubujoči trdi roki nevihtini. A glej, nekega jutra je ležal mogočen topol, najbližji hiši, sosed lipin, po dolgem čez pot in čez dvorišče: prebesna je bila burja, ni ji mogel več kljubovati, ker prišla je ura njegova.

Ko so zjutraj vstali na Trati, so se začudili in so pomilovali drevo. In nekako resno so zrle oči vsakemu, ko je stopal mimo mrtvega drevesa, včeraj še tako močnega in ponosnega.

Popoldne, ko je že onemogla burja v svoji razgrajajoči besnosti, in je posijalo solnce izza razcefranega rastora nebesnega, je prinesel pot Florian veliko zapečateno pismo. Oddal ga je in je odhajal polagoma čez dvorišče in je zmajeval z glavco ob pogledu na topol, ki so ga hlapci že oklestili.

V gornji sobi je sedel Tratnik. Bral je simo, bral drugikrat, tretjikrat in ga je vrgel iz rok in se je naslonil ob mizo, bled in kakor brez moči, in je zaječal kakot na smrt raniena zver.

V pismu je bilo naznanjeno kratko in jasno, da je izgubil brat Tomaž pri kupčiji vse premoženje in se je zakopal navrh tekom let v obilne dolgove, zato je proglašen nad njegovim premoženjem konkurs. Ker je jamčil Tratnik za velike vsote, s katerimi je gospod Tomaž pričel kupčijo, je plačnik.

(Dalje sledi.)

mašo so jih nagovorili domači dušni pastir, po sv. maši pa jim pripravili v župnišču skupen zajutr. Vsak je sprejel lepo spominsko sliko prvega sv. obhajila. Tudi fotografirani so malčki, da se bodo še večkrat spominjali najlepšega dneva v svojem življenju.

Sovče pri Podklostru. Čas žeganj je po naših dolinah in vaseh prilika, ob kateri se snidejo znanci in sorodniki. Ta lepa slovenska navada je na eni strani znak slovenske gostoljubnosti, na drugi strani pa dokaz, da tudi tam slovenske šege in navade ne izumrjejo, kjer uradno število Slovencev pada. Medtem ko je pred nekaj leti še tvorilo cerkveno opravilo središče vaškega žeganja, moramo danes na žalost ugotavljati, da se ljudstvo zbira šele po cerkvenem opravilu. O vzrokih tega pojava rajši ne bomo pisali. — Ravno na žeganje je Požlepov oče dopolnil svojih osemdeset let in precejšnje število sorodnikov se je zbralo, da mu ob tej priliki častita in želi, da ga Vsemogočni ohrani še mnoga leta Požlepovi kmetiji, na kateri že nad 50 let vzorno gospodarji. Pri vsej skrbi za hišo in otroke mu stoji ob strani še danes dobra Požlepova mamica, vzor slovenske matere, ki brez vsega hrupa že polnih 35 let nosi tri stebre Požlepove kmetije, njena dobrotelost in gostoljubnost je pa splošno znana. Dal Bog, da bi tudi mladi par, sin Andrej in Tona raz Terbinjo, s svojimi otročiči sledila vzorom starišev! Požlepov oče je vsa leta bil naročnik „Mira“ in sedaj „Koroškega Slovenca“.

Spet v lom v župnišče. (Borlje.) Na lepo nedeljo 23. m. m. so dobili naš č. župnik, medtem ko so nosili Najsvetejši v procesiji na Preseko, „visok“ posej. Neznane je vlomil v zaprto župnišče skozi zadnja vrata. Njegova prva pot je bila seveda v pisarno, kjer je prebrskal in razmetal vse, da bi prišel do denarja. Vlomil je v zaprto miznico, odnese! iz nje ves denar, le drobiža za kak šiling je še pustil, menda za vbogajne. Odnese! je še par novih čevljev, letno perilo in druge praktične stvari. Za spomin je č. župniku pustil polovico škarij za pločevino. Č. župnik so že vdrugič oprani in sedaj se že „troštajo“ tretjega poseta. Pa pravijo s pobožnim Jobom: Bog je dal in Bog je vzal.

Razne vesti iz Kotmare vasi. Marsikaj bi imeli poročati, kar je med nami zanimivega in pomembnega. Materinska proslava naše mladine je mnoge razburila, tako med drugimi celo neke uradne osebe, ki jih tokrat nočemo imenovati. Nek oče je branil svojemu sinčku peti pri tedanji slovesni sv. maši v cerkvi. Zagrozil mu je, da ga sicer ne pusti k birmi. Nenadoma fantek zbolil in visi dneve med življenjem in smrtjo. Prestrašeni oče se ga oklene z novo ljubeznijo in na Binkošti jo mali že maha k sv. birmi. — Vožnja na desno se je pri nas takoj uveljavila. H temu so pripomogli tudi številni lepaki. Pri tem je zanimivo, da so slovenske letake „desno voziti“ prilepili izključno na drevesa slovenskih posestnikov. Črez noč so vsi ti lepaki izginili. Krivca poznamo in ga zaenkrat samo svarimo. — Sploh je slovensko življenje mnogim našim nestrpnim trn v peti in le prepogostokrat nam napovedujejo konec naših prireditvev in nastopov. V tej zvezi naj pohvalimo gostilničarja pd. Ilna, ki daje našemu društvu kljub raznim prigovarjanjem dvorano še naprej na razpolago. Sicer je pa naša mladina tudi disciplinirana in bo to svojo vrlino pokazala še večkrat.

Major Alfred Lavrič umri. V Mariboru je umrl v juniju major Alfred Lavrič, plemeniti Zaplas. Ž njim je odšla v večnost ena najmarkantnejših osebnosti, ki jih je rodila slovenska zemlja. Rodil se je Alfred Lavrič dne 27. junija 1883 v Dalmaciji kot sin feldmaršallajntanta, Dolenjca, navzlic svojemu miljeju slovenskega mišljenja. Slovensko mišljenje je vedno kazal tudi Alfred Lavrič. Nastopal je celo kot generalštabni častnik leta 1917 proti sramoteni slovenskega naroda po „Soldatenzeitung“ tudi službenim potom in dosegel pri armijski komandi ustavitvev tega lista. Vedno in dovsod na svojem mestu, želesen vzor brezprimernega pojmovanja dolžnosti, se je stavil Narodni vladi v Ljubljani na razpolago glede Koroške. Potek njegove akcije je znan. Tudi na Koroškem kakor že v celi vojni se je vedel skrajno hrabro, vedno na čelu svojih vojakov. Celo sodobni Nemci priznavajo njegovo posebno korektnost in močatost. Slaven spomin vojaku in značaju Alfredu Lavriču!

Radiše. (To in ono.) Čujemo, da bo prepovedana predstava koroške ljudske igre „Izgubljeni sin“, stare že nad 100 let, vendarle dovoljena. Ko se vrši, ves obvestimo. — Pa še o drugi zadevi naj vam poročamo: neki tukajšnji kmet je lansko jesen povabil terice. Došle so iz vse župnije. Med njimi

se je nahajalo tudi neko tukajšnje dekle, sedaj že poročeno. Po fantovsko se ga je nasrkala pred večerjo. Pri tej je po nerodnosti zadela ob razpelo, viseče na steni. Predrzno in nerazsodno dekle je nato seglo po žlički z žganjem in razpelo pokropilo, češ: Tudi Bog je žejen... Za to bogoskrbnostvo je bilo dekle pred sodnijo kaznovano v osemdnevni zaporom, druga inštanca pa je sodbo razveljavila in dekle oprostila z ozirom na izjavo prič in domačega dušnega pastirja. Slučaj omenjamo, da vidite še vi, koliko senc je često med preprostim podeželskim ljudstvom.

Drobiž. Beljaška občina je imenovala dež. glavarja Hülgeltha, žup. namestnika Koutnika in prošta Atzelhuberja častnim občanom. — Tobačna režiija je izdala nove vrste cigaret: „Moll“ za 5½ g, „Dur“ za 4 in „Film“ (samo za obmejni promet z Jugoslavijo in Ogrsko) za 2 groša. V prometu so tudi nove vrste cigaretne tobaka. — Poštna uprava namerava izdati znamke za 3, 5 in 10 S. — Dunajske banke in posojilnice so znižale obrestno mero za pol procenta. Ker bo znižana tudi obrestna mera nacionalne banke, se zniža tudi mera za posojila na 7½ procenta. — Nemška koroška pevska zveza obsega glasom zadnjega občnega zbora 82 pevskih društev s skupno 2400 pevci. — Od 29. avgusta do 8. septembra bo v Celovcu lovska razstava. — Celovška občina namerava v dogledni dobi spet otvoriti mestno gledališče. Na tozadevni zadnji seji je prof. Perkonig govoril za otvorenje, češ, Slovenci bi v Celovcu, če bi bil v Jugoslaviji, že davno imeli stalno gledališče. — V Kočuhu pri Šmarjeti je priredil Heimatbund koroško uro, na kateri so sodelovali celovski pisatelji, igralci in pevci. — Vročina minulega tedna je dosegla v deželi celih 36 stopinj v senci. — Vlomili so pri puškarju Ovčarju v Dolih pri Borovljah in odnesli 9 pušk, 1 flobert in 40 pil. Pred nakupom se svari. — 19. t. m. je udarila strela v dolini Malte v kozjo čredo, ki se je pred nevihto zatekla pod neko hruško. Ubila je 7 živali. — Pogrešajo 56letnega krojača Janeza Franka z Blač na Zili.

NAŠA PROSVETA

Delu čast!

V ljubljanskem „Slovenca“ beremo pod gornjim naslovom med drugim sledeče lepe in globoke besede:

Delo je življenje, je človekova čast. Človek je ustvarjen po božji podobi in ga je Bog odlikoval na poseben način s tem, da je vanj položil nekaj svoje stvariteljne sile. V delu človek ustvarja, ne sicer iz nič, kakor ustvarja Bog, vendar pa mu je dano, da stvarjem vdihuje nove oblike, novo, kar je sad njegovega duha in njegovih rok. Zato je brez duše človek, ki ne razume plemenitega ponosa rokodelca-čevljarja, ki je izdelal lep čevlji, kovača, ki je izvaril pravišno podkev, mizarja, ki je pogodil lepe oblike pohištva. To je ponos človeka, ki se zaveda svoje stvariteljne sile, ki polaga svojega duha v delo svojih rok. Istotako tudi razumemo, zakaj stroj ubija in mehanizira delavca, zakaj mu rastoča industrializacija pije dušo. Nima več možnosti, da bi samo ustvarjal in oblikoval, ponižan je na brezdušno službo mrtvim strojem in zato še sam postaja stroj.

Ker je delo človekova čast, zasluži tudi naše polno spoštovanje. „Dva človeka spoštujem in nobenega tretjega,“ pravi Tomaž Carlyle v svoji visoki pesmi o delu: Prvi je ročni delavec, ki z orodjem, ustvarjenim iz zemlje, z naporom premaguje zemljo in jo spreminja v človekovo lastnino. Spoštujem žuljevo, skrivljeno roko, ki pa kljub temu nosi na sebi znak kraljevskega veličanstva, kajti njej pripada žezlo našega planeta. Spoštovanje vreden je tudi grobi, zamazani obraz s svojo priprosto inteligenco, kajti to je obraz človeka, ki živi, kakor mora človek živeti. Da, tem častiljivejši si mi radi svojega grobega obraza, radi katerega bi te morali bolj ljubiti kakor pomilovati. Težko preizkušen brat! Za nas je tvoj hrbet tako globoko upognjen, za nas je bila tvoja ravna postava nakažena. Ti si bil vojak, ki ga je zadela izbira, da gre za nas bojevat boje, ki so mu upognili telo. — Še drugega moža spoštujem, tega pa še bolj, ker ne dela za to, kar je neobhodno potrebno za vsakdanji kruh, ampak kar je potrebno za duha, torej za kruh življenja. Ali ne spolnjuje tudi on svoje dolžnosti, ko se prizadeva za notranjo harmonijo in jo z besedo in delom, pa naj bo nizko ali visoko, tudi drugim razodeva? Najvišje stoji, ako je njegovo notranje in zunanje delo prelito v eno, ako ga moremo imenovati misle-

ca, ki nam s svojimi deli pomaga osvojevati nebo. Ako dela siromašen delavec za kruh, da se prehrani, naj razumnik dela za njega, da mu daje luč, vodstvo in pravo svobodo.“

„Boštjan iz predmestja“ v Št. Jakobu. Drzni so naši igralci, da so se lotili igre, ki nikakor ni lahka po vsebini in sceneriji. V šestih slikah kaže bedo in revščino proletarcev v predmestjih, ki jih tirata v razne zločine. Menih Boštjan čuti potrebo, da lajša bedo uboge množice, med nje gre, deli z njimi žalost in veselje ter dviga njihova srca in misel. On ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe in s tem si pridobi zaupanje revnih, ki se vedno številneje obračajo do njega s svojimi težavami in nadlogami. Boštjan jih uči zaupanja v Boga, v veri in ljubezni. Nek bogataš mu podeli premoženje za uboge njegove. A tudi Antikrist je na delu, njegovi zgrabijo za orožje, da si priborijo svoje pravice. Tudi Boštjana hočejo prisiliti, on se jim upre in postane žrtev revolucionarjev. Režiser in igralci so napravili, kar se je dalo. Nedorodna je bila scenerija, motile so nekoliko kulise in v predzadnjem dejanju baročna soba. Dobre volje in požrtvovalnosti med igralci pa je bilo dovolj. Mirno in z dobrimi kretnjami je igral Boštjan, položil je v svojo igro neko mehko, ki je dala vsej igri svežo, življensko barvo. Tudi Pavel, Žagarjeva in Jožej so bili na mestu. Četudi je bilo v marsikaterih prizorih čutiti bolj naučenost kot življenje, je igra v svoji celoti občinstvo prav globoko zajela in zadovoljila. Želeti bi bilo le, da bi take igre uvedel primeren, poučljiv govor. J. D.

„Črna žena“ v Smihelu. Vrli člani „Trte“ so nam na lepo nedeljo priredili „Črno ženo“, katero je prišlo gledat številno občinstvo od vseh strani. Igra je prav ugajala in smo zanjo g. posl. Brezniku lahko hvaležni. Občudovali smo posebno Štefuceljina, Nigano, Zalko in tudi druge. Med odmori je sviral mladi smihelski tamburaški zbor in se parkrat oglasil tudi združeni libuški-šentlipški pevski zbor. Od gostov-Žitaranov smo se poslovili z najlepšimi utisi.

7. julija v Goselno ves! Tam tekmujejo ob 3. uri pop. ženjice, dekleta naše doline. Poleg tega še nagovor, nastop dovrleveske gasilske godbe in po tekmi pa prosta zabava. Sodeluje tudi moški pevski zbor. Vabi odbor.

GOSPODARSKI VESTNIK

Pomoč gorskim kmetom.

Avstrija kot industrijska država je vsa leta posvečala veliko pažnjo industriji in ji nudila vse ugodnosti. Tudi sedaj še, ko so se nasledstvene države industrijsko že precej osamosvojile in je možnost izvoza zelo padla, pospešuje vlada industrijo z ozirom na brezposelnost in ji da na razpolago, ako nanovo zaposli gotov odstotek zaposlenega delavstva, podporo iz fonda za brezposelnost. Vlada pa pri tem ni pozabila na kmetijstvo.

V vseh nasledstvenih državah je opaziti stremjenje, da se osamosvojijo tako glede industrijskih izdelkov kakor glede proizvodov kmetijstva. Tudi naša država zasleduje ta cilj in je v to svrhu že mnogo žrtvovala. Saj se ne uvaža več mleko — preveč ga imamo — in ne sirovo maslo, le v manjšem številu svinje in govedo in drugi kmetijski pridelki.

Vsled padca kupne sile prebivalstva — znižanja plač in mezd, brezposelnosti itd. — so padle tudi cene kmetijskih proizvodov in pridelkov. Velika ponudba in malo povprašanja so vzroki padca cen. Kmet proizvaja veliko predrago, ako upoštevamo prispevke za državne socialne ustanove in druge dajatve, zato stroški proizvodnje ne krijejo izkupička prodaje. Kmetje so se vsled tega zadolžili.

Kmetijski stan je steber države. Tega se je vlada tudi zavedala in odpisala pred leti realne davke v obliki podpore. Marsikateri je dobil še denar v roke. Razpravljati o tem, ali je bilo to pametno ali ne, ni naša zadeva. Lani je izšel zakon o olajšanju plačil gorskim kmetom. Ako so bili kmetje, ki so vložili prošnje, vredni zaupanja, so dobili brezobrestna ali obrestna posojila, plačale so se jim z državnim denarjem zaostale obresti in odplačali zaostali obročni kapital ali pa se jim je dovolil enkratni prispevek iz kmetijskega pomožnega sklada. Namen teh podpor je bil in je, da se ohrani kmet, ki je z ozirom na gospodarsko krizo zletel v dolgove, na svoji grudi. To je stalo državo dosti denarja.

Križa v kmetijstvu traja dalje in vlada je uvažljaj položaj kmetijstva izdala nov zakon (zvezni zakon št. 227/35), ki razširja odredbo 65/34 zvezne vlade v toliko, da morejo posestniki, ki pred 15. junijem 1935 niso vložili prošnje za podporo in ki so pred uveljavljenjem tega zakona vložili prošnje, ki pa so bile na podlagi odredbe 65/34 kot prepoznane vložene odklonjene, ponovno zaprositi za podporo. Če je bil lani kateri prosilec odklonjen, more na podlagi novega zakona ponovno prositi za podporo, ako se je gospodarski položaj posestva v toliko izpremenil, da je po podelitvi podpore trajno osiguranje posestva verjetno. V tem slučaju se bo gospodarski položaj prosilca natančno proučil. Pa tudi posestniki, ki so že dobili podporo, morejo zaprositi za dodatno podporo, ako pomožna komisija ugotovi, da prva podpora ni zadostovala, da bi se trajno zagotovil obstoj kmetije.

Občinski uradi in občinski kmetijski odbori imajo vzorce za prošnje in dajejo navodila ter priporočajo. Nikakor pa se ne sme zamuditi rok 15. avgusta 1935, ki je zadnji zakonito določeni dan za vlogo prošenj.

Armada nezaposlenih. Zaposlenost oz. brezposelnost je nekak toplomer gospodarskega stanja. Pri tem je dobro vedeti ne samo število nezaposlenih v lastni državi, marveč v vseh državah naokoli, ker so gospodarstva posameznih držav tudi tovrstno medsebojno povezana. V aprilu letošnjega leta so našli v Avstriji 287.000 nezaposlenih, to so 4 odstotki vsega prebivalstva. Enak odstotek brezposelnih so uradno dognali tudi v Nemčiji, četudi je tam uvedena prisilna delovna služba in so oženjene žene odslovili iz javnih in zasebnih služb. V Čehoslovaški je bilo v aprilu 730.000 brezposelnih oseb, kar je 5 odstotkov vsega prebivalstva. Posebno trpi čehoslovaška industrija. Na Poljskem sledijo samo brezposelnosti v industriji in so našli nezaposlenih 450.000. V istem času je samo v državi New Yorku v Ameriki čela šestina prebivalstva navezana na javno podporo in nič bolj razveseljiv je položaj tudi v drugih ameriških državah. — Številke brezposelnosti značijo glavno bol sedanjega gospodarskega reda oz. nereda in šele, ko se bodo znižale le-te, gremo v boljše dobo.

Ubogí naši travniki. Aprilova suša je travnike zadržala v razvoju, križev teden pa je prinesel dež in so se trave popravile. Vendar je letos bolj kot kedaj vidno in očitno na travnikih, kako se zanje kmetovalci pobrigajo. Imaš travnike z gosto in visoko travo, rženico, zlatim ovsem, rdečo in belo travniško deteljo in še drugimi travami, ki dajejo tečno in polno krmo. So pa tudi travniki, vsi polni rumenih, strupenih zlatih, modrih zvončnic, kukavice, škrobotca, glavinca in še drugega plevela. Uboga živina, ki se naj redi s to krmo! Saj ni čudno, da pometa potem z gobcem neužitni in večkrat celo strupeni plevel iz jasi pod noge, ker je razumnejša od svojega rejca. Dokler ne bomo imeli povsod lepe samozelene travnike z gosto rušo nizkih, srednjih in visokih trav, bodo vsi naši naporí z živinorejo zaman.

Kako s trotí? Tole svetuje „Slovenski gospodarski list“ čebelarjem h postopanju s trotí: Napreden čebelar naj ne pusti, da bi čebele v posameznih družinah izpodredile preveč trotov. To doseže z omenjevanjem trotjega satja. Kolikor si čebele trotov kljub temu privzgoje, jih naj čebelar pusti in naj ne opravlja rabeljskega posla z obglavljanjem zalege in iztiranjem odrastlih trotov. Ko je družini trotov zadosti, jih itak same poženo iz panjev. Takrat naj pravi čebelar, ki se mu vsako bitje smili — četudi je le trot — prihrani pregnanim in sestradanim revežem na panjevih bradah trpljenje tako, da jih omete v vrelo vodo. Družina pa, ki bi ji v rojilni dobi uničili večino trotov, bo odnehala v svoji marljivosti in ta pojav je škodljivejši kakor pa škoda, ki jo napravijo debeli možaki na medu.

Celovski trg minulega tedna. Pšenica 40—42, rž 30—32, ječmen 22—26, oves 25—27, ajda 25—27, koruza 19—23 šil. za 100 kg, grah 80 do 1.—, isto leča, krompir 20, sladko seno 8—10, kisló in slama 6—8, goveja mast 4.— do 4.50, čajno maslo 4.— do 4.40, sirovo maslo 3.— do 3.60, prekajena slanina 3.20—5.20, sirova slanina 2.— do 2.20, svinjska mast 2.20—2.50, sladka smetana 4.—, kislá 2.40, jajca 9—10, kokoši 3.— do 4.—, drva, trda, kratka 4.— do 4.50, mehka 3.— do 4.— S za kv. meter.

ZANIMIVOSTI

S smrtjo je dirkal. V St. Johnu v Ameriki se je zgodil pred kratkim tale žalostni slučaj. Mlad drvar si je s sekíro poškodoval nogo. Izprva je izgledalo, da se bo rana zacelila od sebe, nato pa se je noga prisadila in trebalo je takoj zdravniške pomoči. Kaj storiti, ko pa je do prihodnjega zdravnika več dni hoda? Oče mladega drvarja je spravil ranjenca na splav in je v izredno težki vožnji po deroči reki skoroda dospel do cilja. Le še par kilometrov je bil od zdravnikovega bivališča, ko mu sipko umrje. Razočaran in potrít je potisnil k obrežju in našli so ga docela izmučenega ob njegovem mrtvem sinu.

Zadnjega bandíta so sodili. Na Korziki so pred časom prijeli znanega roparja in večkratnega morilca Spado, okoli katerega je spletlo ljudstvo že celo vrsto legend in pripovedk. Obsodili so ga na smrt in na njegovi zadnji poti so mu ponudili tobaka in pijače. Obsojenec pa je odvrnil: Nikoli v svojem življenju nisem kadil in ne pil, kaj bi torej v zadnji uri s cigaretami in rumom? Mirno je položil glavo na krvnikovo tnaló, pred smrtjo so mu še ustregli, da je oblekel novo civilno obleko in novo čevlje. O njem še pripovedujejo, da je bil sila pobožen in je nosil na vseh svojih potih seboj celo rožnivenec.

To je bil rojstni dan! Poročali smo že o petorčkih-sestricah, ki so se rodile lani srečnim staršem v Kanadi. Letošnji njihov rojstni dan je bil praznik za vse rodno mesto. Došla sta k njim na dom dva ministra, darila iz vseh krajev sveta so kar deževala, na gramofonskih ploščah so posneli njihov jok in smeh in celo v radiu so se oglasile. Rojstvo petorčkov je za mesto Calander pravi blagoslov, ker je vso okolico znatno obogatilo. V mesto je letos došlo že 25.000 ljudi iz vseh krajev. Občina je dala sezidati do stanovanja srečne družine posebno cesto, nasproti stanovanju je sedaj velik hotel s kavarno in restavracijo. Celó velike kongrese so letos odmenili sosednjemu mestu, da bi udeleženci lahko obiskali tudi petorčke. Pripovedujejo, da so se male sestrice hrupu okoli sebe že privadile, le mati njihova toži, naj ji vrnejo njenih 5 deklic.

Krokodilov zobozdravnik. Znano je, da šteje krokodilovo žrelo izredno število ostrih in močnih zob. Često se prigodi, da krokodila resno bole zobje. Tedaj pride k obali, odpre gobec in takoj se pojavijo male, ljubke ptice, ki sedejo v njegovo žrelo in pikajo iz njega vse, kar je ostalo med zobmi in povzroča bolečine. Mirno skačejo mali zobozdravniki od zoba do zoba in krokodil ne zapre gobca, dokler ni vse v redu. Ko se začne nervozno gibati, izgine ptič iz žrela. Tudi bolečine, ki jih prizadeva pikanje, krokodil mirno prenaša. Le če ostri kljunček zadene zobni živec, se na krokodilovih očeh pojavi — velika solza.

Odkod ime „kravate“? Leta 1660 je vstopila vrsta hrvaških mladeničev in mož v francosko vojsko. V Parizu so vzbudili novi vojaki s svojimi pisanimi rutami, ki so jih nosili okoli vratu, veliko občudovanje. Kmalu so jih pariški gospodje začeli posnemati in iz Pariza se je začela nova moda širiti po Evropi in vsem svetu. Danes je kravata blago, ki ga izdeluje svetovna industrija. Na bivše pisane hrvaške rute spominja le še njeno ime.

Triumf moderne tehnike. Največji most na svetu veže glavno mesto Kalifornije San Francisco z Oaklandom in je dolg celih sedem kilometrov. Razdelili so ga v tri dele oz. mostove. — Najvišja hiša na svetu je Empire State Building v New Yorku, visok 385 metrov, trikrat višji kot je najvišji stolp v Avstriji, Štefanov na Dunaju. — Najhitrejši vlak vozi med Londonom in Swindom, ki dosega 114 kilometrov na uro. Na dolgih progah prekosijo ta vlak ameriški vlaki. — Najdaljši predor na svetu je Simplom-predor, dolg 20 kilometrov. Pač ima daljše predore Amerika, ti dosega do 30 km dolžine, služijo pa ne prometu, marveč vodni napeljavi. — Najmočnejši vodni jez je postavljen v Kaliforniji. Visok je 230 metrov in njegov zid je 60 m debel. To so nekatere številke moderne tehnike, ki pa zamorejoi vzbuditi pri bralcih kvečjemu bojazen pred novimi sličnimi rekordi. Končno bo tako, kot je slučaj pri newyorškem prometu, da si namreč človek v tem vele mestu z nezaslišanimi prometnimi sredstvi najhitrejši, če greš — peš.

Prvi daljnovidni brzojav v prometu. V Hamburgu so otvorili prvo telefonsko celico z aparatom, ki prenaša ne samo glasu, marveč tudi sliko dotičnega, ki govori pri aparatu. Celica je kot so navadne telefonske celice, na brzojavnem aparatu pa je motno okno, v katerem zagledaš ob pogovoru jasne obrise osebe, ki govori s teboj na drugem koncu brzojavne žice. Pogovor je zanimivejši kot navadni, ker ponazoruje prenešene besede tudi slika onega, s katerim se razgovarjaš.

Kako je s čebelami v naši državi? Leta 1923 so v državi našli 250.000 čebelnih panjev, lanskega leta pa že nad 400.000, število, ki se je do jeseni pomnožilo še za stotisoč panjev. Čebelarstvo napreduje predvsem v Tirolo in na Solnograškem ter pri malih posestnikih v okolici Dunaja. Menijo, da bo v kratkem uvoz strdi v državo lahko odpadel, dočim bo Avstrija kmalu lahko zalagala druge države z roji in maticami.

Američan ocenjuje ženstvo v Evropi. Izšla je v Ameriki knjiga, v kateri nek ameriški pisatelj takole pripoveduje o značajih evropskih žen: Francozinje se poročajo iz preračunanja, Italijanke, ker se tako spodobi, Nemke iz ljubezni, Angležinje iz tovarištva. Francozinje in Italijanke ljubijo do konca medenih tednov, Angležinje do smrti, Nemke večno. Italijanke in Francozinje gredo najrajši na ples in v gledališče, Angležinje v cerkev, Nemke v kuhinjo. Nemke se oblačijo praktično, Angležinje površno, Francozinje elegantno, italijanske žene in dekleta pestro. Francozinje so duhovite, Angležinje čustvene, Italijanke temperamentne, Nemke pa globoke. — Škoda, da knjiga ne podaja ocene tudi slovenskih žen in deklet.

Čuden bolnik.

Zdravnik Trček sedi zamišljen v naslanjaču. Nekdo potrka. „Naprej,“ pravi doktor Trček, a se ne ozre. V sobo stopi preprost mož s predpasnikom. „Slecite se!“ ponovi doktor Trček in gleda v strop. „Gospod doktor,“ jeclja preprosti mož. „Slecite se!“ ponovi doktor Trček še bolj odločno. „Slišijo, gospod doktor...“ „Slecite se, pravim,“ nadaljuje doktor Trček; „kaj pa prav za prav hočete?“ — „Premog sem pripeljal.“

Skrajna previdnost.

Gospa Lisjakova je skrajno previdna ženska. Kadar gre z doma, vedno prej namoči vžigalice v vodi, da ne bi otroci kaj zažgali.

Gospodinja.

Meščanka kmetici: „Po čem so jajca?“ — Kmetica: „Po 18 grošev, ubita pa dajem po 10 grošev.“ — Meščanka: „Ubijte mi jih za en šiling.“

Iz narodnih ugank.

Sivi sokol pod zemljo leti.
Dva orla se bijeta, belo peno puščata.
Bela njiva, črna ral, moder mož jo je oral.
Spređaj šilce, zadaj vilce, na sredi usta, kamenje hrusta.
Deklica okoli hiše teče in črne hlebce peče.
Kaj je vse to?

ZAHVALA.

Povodom nenadne smrti vrlega javnega delavca, posestnika, gospoda

ŠIMNA PEGRIN-A

p. d. Narada v Obrijah

čutimo častno dolžnost, da se zahvalimo vsem, ki so izkazali rajnemu tajniku Hranilnice in posojilnice v Galiciji in predsedniku Izobraževalnega društva v Galiciji zadnjo čast.

V posebnem se zahvaljujemo za poslovilne besede č. župniku Rudlu, č. karitas-tajniku Millonigu, g. tajniku Slovenske prosvetne zveze Zwitterju ter gališkemu pevskeemu zboru za ganljivo petje na grobu.

Blagi in požrtvovalni pokojnik naj ostane še znanprej naš v molitvi in spominu!

V Galiciji, v juniju 1935.

Hranilnica in posojilnica. Kat. slov. izobraževalno društvo.